

Credința și fapta

Foaie duminicală a parohiei "Toma Cozma"

Duminica Vameșului și Fariseului

Vameșul și Fariseul

grafică realizată de Miruna Ioana Nicoleav

Evanghelia duminicii (Luca XVIII, 10-14)

10. Doi oameni s-au suit la templu, ca să se roage: unul fariseu și celălalt vameș.

11. Fariseul, stând așa se ruga în sine: Dumnezeule, Îți mulțumesc că nu sunt ca ceilalți oameni, răpitori, nedrești, adulteri, sau ca și acest vameș.

12. Postesc de două ori pe săptămână, dau zeciuală din toate câte câștig.

13. Iar vameșul, departe stând, nu voia nici ochii să-și ridice către cer, ci-și bătea pieptul, zicând. Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului.

14. Zic vouă că acesta s-a coborât mai îndreptat la casa sa, decât acela. Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța

Astăzi este Începutul Triodului.

Semnificații ale acestei perioade puteți citi în pagina 3 a acestui număr al foii noastre

Cuvânt la Evanghelia duminicii

- Sfântul Ioan Gură de Aur -

Pentru smerenia ta vei primi întreaga plată chiar dacă ai lucrat din ceasul al unsprezecelea (Matei 20, 9). Suspinul tău numai, lacrimile tale, pe toate le ia în seamă Domnul și le face pricină de mântuire. Așadar să nu ne lăudăm, ci să ne numim nefolositori, ca să ajungem folositori ! Dacă spui că ești plin de fapte bune, le-ai pierdut pe toate, chiar dacă ai săvârșit într-adevăr fapte bune; dar dacă spui că nu ești bun de nimica, ai ajuns folositor, chiar dacă n-ai făcut nici o faptă bună. De aceea este de neapărată trebuință să uităm toate faptele noastre bune.

Dar cum putem să uităm ceea ce știm ? - Ce spui! În fiecare zi păcătuim, fără să ținem minte păcatele săvârșite; dar dacă dăm câțiva bănuți unui sărac, răsturnăm lumea cu fapta noastră bună. Asta-i cea mai mare nebunie și aduce numai pagubă celui ce adună în acest chip laudele oamenilor. Vistierie sigură a faptelor bune este uitarea faptelor bune ! Faptele bune sunt ca lucrurile de preț. Dacă am pune în piață în văzul tuturor hainele noastre scumpe și aurul nostru, am atrage asupra noastră tâlharii; dar dacă le ținem în casă și le ascundem, le punem în deplină siguranță. Tot așa și cu faptele bune: dacă ni le aducem mereu aminte, mâniem pe Stăpân, întrarmăm pe dușman, pe diavol, și-l chemăm să ni le fure. Așa a pășit fariseul, care-și avea faptele sale cele bune în vârful limbii; de aceea i le-a și răpit diavolul. Și totuși fariseul le pomenea mulțumind lui Dumnezeu și afierosea totul lui Dumnezeu; dar lui Dumnezeu nu I-a plăcut. Nu înseamnă că mulțumești lui Dumnezeu când prin mulțumirea ta ocărăști pe alții, când prin mulțumirea ta te lauzi în fața lumii, când prin mulțumirea ta ocărești pe alții, când prin mulțumirea ta te lauzi în fața lumii, când prin mulțumirea ta te ridici împotriva celor ce păcătuiesc. Vrei să știi ce cuvinte de mulțumire să întrebuințezi ? - Ascultă cuvintele celor trei tineri: "*Greșita-am, nelegiuit-am ! Drept ești, Doamne, întru toate câte ne-ai făcut nouă ! Că pe toate le-ai adus cu dreaptă judecată*" (Daniel 3, 27, 29, 31). Mulțumești lui Dumnezeu când îți mărturisești păcatele ! Mulțumești mai cu seamă lui Dumnezeu când arăți că ești vinovat de nenumărate păcate, când nu refuzi dreapta pedeapsă. Să ne ferim deci să vorbim de noi înșine. Aceasta atrage și ura oamenilor, și disprețul lui Dumnezeu. De aceea cu cât facem fapte bune mai mari, cu atât vorbim mai puțin de noi. Dacă vrei deci să faci mari faptele tale bune, nu le socoti mari, și atunci vor fi mari ! Omul smerit și cu inima zdrobită nu umblă după slava deșartă, nu se mânia, nu pizmuește pe aproapele, nu are nici o altă patimă.

Domnul a spus: "*Învățați de la Mine că sunt blând și smerit cu inima și veți afla odihna sufletelor voastre*" (Matei 11, 29). Dar ca să ne bucurăm de odihnă și aici și dincolo, să sădăm cu multă râvnă în sufletele noastre smerenia, mama tuturor bunătăților. Așa vom putea străbate fără valuri și oceanul acestei vieți și vom ajunge și în limanul cel liniștit al împărăției cerurilor.

Duminica vameşului şi a fariseului

Evangelia ne înfăţişează în paralel exemplul a doi oameni cu purtări opuse, ca prin contrast să pună şi mai mult în evidenţă frumuseţea sufletească a unuia şi urâtenia celuilalt. Prin pilda vameşului, Mântuitorul ne arată cum trebuie să fim, iar prin cea a fariseului de ceea ce trebuie să ne ferim.

Fariseii erau acea grupare de iudei care căutau să păzească toate poruncile Legii cu privire la postiri, la spălături, la mâncăruri. Însă adesea puneau preţ pe păzirea formelor din afară ale Legii, pe litera şi nu se preocupau să-şi însuşească duhul ei, prin îmbunătăţirea sufletească.

Întrucât se îngrijeau atât de mult de păzirea poruncilor din afară şi întrucât acestea erau mai uşor de păzit decât îmbunătăţirea lăuntrică, ei reuşeau într-adevăr să le păzească aproape pe toate, sau în orice caz mai mult decât ceilalţi oameni. Iar aceasta le dădea o mare mulţumire de sine şi, în acelaşi timp, un mare dispreţ faţă de ceilalţi oameni.

Mândria este unul din marile păcate pentru că implică pe de o parte nerecunoaşterea faţă de Dumnezeu, iar pe de alta, desconsiderarea semenilor.

Toate bunătăţile şi virtuţile sunt daruri ale lui Dumnezeu, drept pentru care omul este dator să-I mulţumească şi să-L slăvească. Omul cuprins de mândrie devine plin de sine şi Dumnezeu nu găseşte loc de odihnă în el, decât numai în omul smerit, care e conştient că nu are şi nu poate de la sine nimic bun, şi de aceea stă cu inima deschisă şi rugătoare către Dumnezeu ca Acesta să-i împărtăşească din darurile Sale. Un Părinte bisericesc spunea : *"Precum substanţa avuţiei este aurul, aşa substanţa virtuţilor este smerenia"*. Unde nu e smerenie, totul este aparenţă de virtute şi credinţă, ca o casă pe dinafară foarte frumoasă, dar pe dinăuntru murdară.

Cel plin de mândrie ajunge la o lipsă de consideraţie, de apreciere faţă de semenii şi se uită la cei din jurul său numai ca să se vadă pe sine cât e de înalt. Nu vede ce este bun în ceilalţi şi nici ce ar putea învăţa de la ei.

Domnul spune despre fariseu că se ruga *"în sine însuşi"*. Aşadar el nu se ruga lui Dumnezeu, nu-I cerea nimic. Ci trecea în revistă virtuţile sale, simţindu-se mulţumit de sine – aceasta reiese şi din faptul că, uitându-se la vameşul de dinapoia sa, îl vedea mai prejos de sine.

Pe de altă parte, vameşul, conştient de mulţimea păcatelor sale, nu-şi putea odihni cugetul privind la sine. Dar nu putea privi nici la cer, căci nu avea curaj. El simte că prin sine nu-şi poate curăţi fiinţa, că viaţa lui atârnă cu totul de mila lui Dumnezeu. Iată cum conştiinţa păcătoşeniei aduce căinţa în sufletul vameşului, precum şi conştiinţa neputinţei sale izvorâtoare a smereniei. De aceea se roagă lui Dumnezeu cu adevăr, cu nădejde şi cu zbuluciu şi aceasta îi deschide larg inima pentru primirea darurilor Sale. Dar vameşul nu se făleşte nici faţă de semenii săi, căci pentru el păcatele sale sunt aşa de mari, că este cu totul copleşit de ele, nemaivând vreme şi îndrăzneală să vadă păcatele altora.

Dar căinţa şi smerenia nu trebuie să ducă la descurajare şi la renunţarea la silinţe, ci să aducă speranţă şi îndemn la eforturi tot mai mari spre desăvârşire; şi având mereu conştiinţa că nu prin noi înşine câştigăm virtuţile, ci mai ales cu ajutorul lui Dumnezeu.

Aşadar să luăm aminte că înaintarea înspre sfinţenie nu poate avea loc fără pocăinţă şi smerenie. Şi cu cât înaintează cineva în curăţie, cu atât se jenează şi de cele mai mici păcate ale sale, văzând mereu micimea sa şi măreţia lui Dumnezeu.

(Pr. Prof. D. Stăniloae, *Îndrumări Pastorale şi Omiletice*, în: „Glasul Bisericii”, nr.1-2, 1958)

Text cules de Alexandru Burac

Prin rugăciune vei învinge

RUGĂCIUNEA PENTRU FAMILIALI

(urmare din numărul anterior)

Alte Rugăciuni pentru părinţi şi copii

Rugăciunea părinţilor pentru copiii lor

Doamne, Dumnezeule! Fiii pe care îi am sunt un dar al bunătăţii Tale. Tu ai făcut a se naşte în mine simţământul care îi face scumpi inimii mele, simţământul dragostei părinteşti. Ţie îţi închin copiii mei, Doamne ! Binevoieşte a le fi lor Părinte; eu sunt un neputincios muritor şi fără ajutorul Tău nu pot face nimic.

Tu, Cel ce dai hrană păsărilor cerului, Cel ce păzeşti floarea ce răsare în mijlocul stâncilor, Părinte a toată lumea binevoieşte a îngriji şi de copiii mei, ca să poată fi fericiţi şi în viaţa aceasta, şi în cea viitoare. Ajută-mi să cultiv în ei bunătatea şi printr-o bună creştere să îi fac folositori semenilor. Dă-le Doamne, înţelepciune, ca să cunoască şi să voiască binele. Dă-le lor comorile cele cereşti ale virtuţii, că acesta sunt bogăţii nepieritoare. Nu cer pentru ei, Dumnezeul meu, bogăţii pământeşti care sunt supuse stricăciunii, ci Te rog să le dai trupuri sănătoase şi iubitoare de osteneală, ca să poată câştiga lupta împotriva relelor vieţii. Păzeşte inimile lor de orice alunecare păcătoasă şi apără nevinovăţia lor. Rânduieşte, Preabunule Stăpâne, ca ei să ajungă prin harul Tău fii credincioşi ai Sfintei noastre Biserici şi să binecuvânteze Numele Tău în veci.

Doamne, Dumnezeule, iartă-mă că nu ştiu să cresc cum se cuvine aceşti copii pe care mi i-ai dăruit. Iartă-mă, Dumnezeule, iartă-mă! În loc să înveţe de la mine numai cele bune, copiii învaţă şi cele rele şi fără să vreau devin prilej de sminteală pentru ei. Degeaba îi sfătuiesc să facă binele şi să ţină poruncile dacă ei văd că eu nu le păzesc. Degeaba îi sfătuiesc să facă binele şi să ţină poruncile dacă ei văd că eu nu le păzesc. Degeaba îi îndemn cu vorbele dacă faptele mele nu sunt pe măsură. O, cât sunt de vinovat în faţa Ta şi a lor! În loc să Te mărturisesc prin faptele mele, am făcut împotriva. Greu cu adevărat este pentru mine, păcătosul, să cresc copiii cum trebuie. Cum va creşte un copil care nu a văzut în părinţii săi pildă de fapte bune ?

Iartă-mă, Doamne, iartă-mă ! Iartă-i şi pe părinţii, pe moşii şi strămoşii mei, pentru toate păcatele

pe care le-au săvârșit, fiind prin ele pietre de poticnire pentru urmași. Îndrepteză-mă pe mine, păcătosul, Doamne, să duc o viață curată ca să-mi pot îndrepta copiii pe calea poruncilor Tale.

Să vină pacea Ta peste casa noastră, să vină peste noi mila Ta, ca să sporim în fapte bune și în tot ce e bineplăcut Ție. Ca să petrecem cealaltă vreme a vieții noastre în pocăință și să dobândim în această viață darul Tău, iar în cealaltă, bucuria veșnică. Pentru rugăciunile Preabinecuvântatei Născătoarei de Dumnezeu și ale tuturor Sfinților Tăi. Amin.

Rugăciunile copiilor pentru părinți

Doamne, Dumnezeul nostru, Tu, Care împuternicești florile și verdeața de pe tot pământul cu căldura soarelui Tău, și sufletul omenesc cu căldura iubirii Tale; Tu, Cel ce toate le-ai zidit de bunăvoia Ta în cer și pe pământ și pe toate le păstrezi prin dragoste și milă, revarsă, mult-îndurate Doamne, peste sufletul meu cel slab și umilit care se închină Ție, bunătatea și darul Tău și iubire și milă peste părinții mei, peste mai-marii mei și peste toți aceia care se ostenesc pentru mine și care m-au ajutat cu sfatul și bunătatea lor. Fă din sufletul meu un soare călduros pentru sufletul lor, ca fiecare din ei să simtă din îndestulare mângâierile și ajutorul cel venit de la Tine și revărsat asupra lor prin rugăciunile și prin dragostea mea fiască. Îți vorbește, Părinte, inima mea de fiu (fiică), știind că Tu cunoști lăuntru nostru și că nu Te vei întoarce de la inima mea, deschisă tuturor acelor pentru care Te rog; dăruiește-mi, Doamne, înțelepciune, ca să nu uit niciodată, nici în supărări, nici în necazuri și nici în bucurie, învățătura Ta, cum că "binecuvântările părinților întăresc casele fiilor", și iarăși: "cununa bătrânilor sunt fiii lor și fală fiilor sunt părinții lor". Pentru aceasta, rogu-Te, Doamne, slăvite Împărate și bunule Părinte, întărește-mă să cresc înainte feței lor cu temerea de Tine și cu rușinea de oameni, pentru ca, prin curățirea de orice rău, prin împlinirea oricărui bine, prin fuga de orice păcat și prin sete de orice virtute, viața mea să fie spre mântuirea mea și a lor.

Că Tu ești, Doamne, Cel ce odinioară ai zis: "Lăsați copiii să vină la Mine, că a unora ca aceștia este Împărăția cerurilor", și Ți-ai pus dumnezeieștile Tale mâini peste capetele lor și i-ai binecuvântat. Înșuți Tu, Doamne, Iisuse Hristoase, trimite din cerul Tău cel preainalt binecuvântarea Ta peste mine, robul Tău, și ajută-mi să fac bucurie părinților mei și să umblu întru cărările Tale cele sfinte, săvârșind numai ce este bun și plăcut Ție, că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.

Doamne, Dumnezeule, rugându-mă Ție pentru tatăl meu și pentru mama mea, împlinesc una din cele mai sfinte îndatoriri pe care Tu le-ai pus asupra mea, care este să-i cinstesc și să-i iubesc din tot sufletul meu și din toată inima mea. Cea mai dintâi îndatorire a mea față de ei este aceea de a mă ruga Ție, întotdeauna, pentru sănătatea și fericirea lor și de a-i ajuta din toate puterile mele.

O, Dumnezeule Îndurate și Puternice, Care binecuvântezi pe copii pentru părinții lor și adesea, în

dreapta Ta mânie, îi pedepsești pentru greșelile lor: primește mulțumirea mea umilită, pentru binefacerile, bucuriile și binecuvântările pe care le reverși neîncetat asupra lor. Trimite-le, Preabunule, acum și totdeauna binecuvântările Tale și le iartă lor greșelile pe care, ca niște oameni, le vor fi făcut.

Tu îmi poruncești să respect în ei puterea Ta și să le fiu recunoscător pentru viața pe care mi-ai dat-o prin ei și pentru toate îngrijirile și purtarea de grijă pe care au avut-o și o au pentru mine. Ajută-mi, dar, să urmez poruncile Tale cele sfinte; să le fiu supus, ascultător și să nu fac nimic care să-i amărăscă și să-i întristeze. Răsplătește-le, Preabunule, cu facerile Tale de bine, pentru dragostea și îngrijirea neadormită de totdeauna ce au pentru mine. Apără-i de toate nenorocirile și întristările. Dă-le viață îndelungată, fericită, liniștită și cu bună înțelegere. Fă-i pe ei părtași binecuvântărilor Sfinților Tăi. Înmulțește roadele ostenețelor lor. Fă să prisosească peste ei binefacerile Tale și să sporească în virtuți și întru îndestulare ca să Te binecuvântăm în toate zilele vieții noastre. Amin.

(reproduse după: Danion Vasile, Cum să ne creștem copiii – Canon de rugăciune pentru copilul bolnav, Editura Sofia, București 2002)

Rugăciuni scurte când îți dai seama că ai greșit

Cercetează-mă, Doamne, și cunoaște inima mea; încearcă-mă și cunoaște cărările mele (Ps. 138,23).

Ajută-ne nouă, Dumnezeule, Mântuitorul nostru, pentru slava numelui Tău; Doamne, izbăvește-ne pe noi și curățește păcatele noastre pentru numele Tău (Psalmul 78, 9)

Povățuiește-mă, Doamne, pe calea Ta și voi merge întru adevărul Tău; veselească-se inima mea, ca să se teamă de numele Tău (Psalmul 85, 10).

Semnificații ale Triodului

Pentru a putea fi evidențiată importanța sărbătorii Sfințelor Paști, anul liturgic bisericesc are trei perioade: *perioada Triodului* (adică a rostirii celor trei cântări, ca adaos la canonul de rugăciune zilnică), *perioadă* care include și Postul Mare, *perioada Penticostarului* (a celor cincizeci de zile după Înviere), din noaptea de Paști și până la Duminica Tuturor Sfinților și *perioada Octoiului*, (adică a cântărilor orânduie pe cele opt glasuri ale muzicii bisericești), în restul anului.

Perioada Triodului începe cu Duminica Vameșului și Fariseului, când își face simțită prezența rugăciunea de pocăință și îndemnul la perfecționare duhovnicească, ce vor crește în intensitate, proporțional cu asprimea postului. Urmează o perioadă pregătitoare pentru Postul Mare, formată din primele trei săptămâni și apoi perioada

postului propriu-zis, de șapte săptămâni. Cântările și pericopele evanghelice rânduite pentru fiecare zi a Postului Mare, începând cu Duminica Vameșului și a Fariseului și sfârșind cu Vecernia din Sfânta și Marea Sâmbătă, sunt incluse în cartea de cult numită Triod. Practic, cântările Triodului au fost compuse în cea mai mare parte, după dispariția instituției catehemenatului, adică a pregătirii pentru Botez a adulților. Din acest motiv, accentul cântărilor este pus pe Pocăință. "Căința – spune Pr. Makarios Simnoperitul - e cea mai importantă din virtuțile dezvoltate de iconografia Triodului și constituie aproape întreaga sa substanță. Ea apare ca articularea mai multor etape: conștientizarea păcatului, întoarcerea mai întâi la sine, iar mai apoi la Dumnezeu, mărturisirea și iertarea. Dar ea este în același timp un proces de conlucrare între om, care trebuie să adauge căinței asceza, și Dumnezeu, a Cărui milostivire transcendentă poate face ca metanoia să apară drept un har și drept piscul vieții duhovnicești"¹

Postul constituie un mijloc de dobândire a virtuții, omul devenind asemenea făpturilor cerești. El este "o silă făcută firii, dar o violență necesară pentru ca rațiunea să-și găsească hegemonia naturală asupra pântecelui și a părții iraționale a sufletului"². Postul este un "ospăț mistic", un "banchet tainic", în care sufletul se ospătează cu hrană duhovnicească. Înfrânarea supune trupul, ușurează sufletul și îl eliberează de obstacolele care stau în calea lui; îi dă aripi pentru a putea urca la cer prin rugăciune. Prin înfrânare, ascetul nu ucide trupul, ci "se străduiește să convertească puterea dorinței înlănțuite de trup și de pământ în putere a dorinței întoarsă spre Dumnezeu și spre cer". Alături de pocăință, înfrânarea "restaurează persoana umană în integritatea ei, în elanul ei dinamic spre dobândirea asemănării (îndumnezeirea)".³ Toate momentele Postului Mare conduc progresiv spre marea sărbătoare a Învierii Domnului, în care se găsesc împlinite toate eforturile ascetice ale creștinului din perioada postului. Prima săptămână pregătitoare are dezlegare (harți) în toate zilele. A doua săptămână introduce postirea miercurea și vinerea. A treia este săptămâna fără carne, fiind permise doar ouăle, lactatele și peștele. În perioada Postului Mare, săptămâna întâia și a cincea sunt cele mai aspre, iar ultima, Săptămâna Patimilor, are un statut mai special, asupra căruia vom reveni mai târziu.

Vasilica Onofrei

¹ Makarios Simonopetrul, *Triodul explicat. Mistagogia timpului liturgic*, Editura Deisis, Sibiu, 2000, p. 74

² *Ibidem*, p.95

³ *Ibidem*, pp.90-91

Alege Binele ! (3)

Treptele păcatului (*urmare din numerele anterioare*)

10. A zecea treaptă a păcatului este deprinderea cu păcatul sau viciul. Omul devine astfel rob al păcatului și al diavolului, care-l conduce numai spre lucruri rele. "Cine face păcatul este de la diavol, pentru că de la început diavolul a păcătuit" (1 In. 3,8). În această treaptă păcatul devine a doua fire a omului.

11. A unsprezecea treaptă a păcatului este deznădejdea. Diavolul îl îndepărtează pe om de la nădejdea cea bună către Dumnezeu, spunându-i că are multe păcate și Dumnezeu nu-l mai iartă. Să nu ne lăsăm amăgiți de diavol, care ne spune să nu părăsim azi păcatele cu care ne-am obișnuit. Cu cât păcatul este mai vechi, cu atâta este mai greu să scăpăm de el.

12. A douăsprezecea treaptă a păcatului este sinuciderea. Omul, fiind deznădăjduit de toate și luptat de diavoli, își pune capăt vieții. Este cea mai grozavă moarte și pedeapsă sufletească și trupească, omul muncindu-se în vecii vecilor în iad, cu Iuda vânzătorul.

Sunt copii mai puțin credincioși, pe care diavolul îi luptă să se sinucidă atunci când au probleme la școală (note rele, corigențe) sau când părinții nu le îndeplinesc anumite cerințe sau îi ceartă (se omoară, ca să le facă în necaz). Aceste gânduri rele sunt semănate în mintea copiilor de diavoli. De asemenea, gândurile de sinucidere pe care le au cei care au suferit decepții sentimentale sau cei care au făcut împrumuturi mari din bancă și nu le pot returna, sunt tot de la diavoli.

La fel și credințele satanice pe care le au cei care cred că dacă se sinucid se vor întâlni cu anumite persoane mutate la viața cea veșnică sau cu Dumnezeu. În realitate, ei se întâlnesc cu diavolii și cu iadul cel veșnic.

Pe alți oameni, diavolii îi pun să încerce să vadă cum este când se spânzură sau alte forme de sinucidere. Cei care au încercat astfel de "experiențe" și au scăpat, prin minune dumnezeiască, au spus că, la un moment dat, cineva (diavolul) îi împingea spre laț.

(Fragment din lucrarea *Războiul creștinilor cu diavolii*) – va urma

Publicație editată de parohia TOMA COZMA
Str. Toma Cozma, nr. 41, cod poștal 700 554, Iași,
tel/fax **211 273**, e-mail: margineanu@mail.dntis.ro
Preot paroh Mihai Mărgineanu
Secretar redacție: Vasilica Onofrei

Se distribuie prin pangarul parohiei. Pentru susținerea acestei publicații, dar și pentru activitățile culturale și filantropice ale parohiei, primim donații în contul IBAN RO38 RZBR 0000 0600 0027 6450 deschis la Raiffeisen Bank.